

Rotterdams 40dagenboekje 2024

'Zie de mens'

Voorwoord

Een aantal jaren geleden ontstond het idee om een veertigdagenkalender te maken, verzorgd door Rotterdamse voorgangers. Langzaam groeide het idee uit tot een plan en werd het concreet. Na een aantal weken van organiseren, rondvragen en redigeren zijn we dankbaar dat het er nu ligt! Binnen korte tijd vonden we 42 voorgangers bereid om voor elke dag in de veertigdagentijd een stukje te schrijven: een bijbelstudie, gebed, beeldmeditatie, gedicht of kort verhaal. In drie weken tijd hadden we alle materialen bij elkaar. Leonard de Vos werkte het vervolgens om tot een boekje.

Het doel van deze kalender is tweeledig: ons geestelijk voorbereiden op het vieren van het Paasfeest en om als Rotterdamse christenen elkaar beter te leren kennen. Het thema is: zie de mens. We schrijven het bewust met nadruk, omdat deze uitspraak uit de mond van Pilatus via de evangelist Johannes een oproep aan ons allen geworden is. Allereerst gaat het om de vraag wie Jezus is, in zijn lijden, kruisdood en opstanding. Wat betekent Hij voor ons als christenen in Rotterdam? Waar komen we Hem tegen? Daarnaast gaat het om de mensen om ons heen, die Hij op ons pad brengt, in wie wij Christus ontmoeten.

We hebben er hard aan gewerkt, maar zijn tegelijk ook verwonderd dat dit initiatief in zo'n korte tijd van de grond is gekomen. Het geeft aan dat er enthousiasme voor is en ook een behoefte om iets van andere gelovigen in de stad te zien. De verschillende schrijvers vertegenwoordigen de breedte van het christelijk geloof in onze stad, van verschillende kerken tot verschillende culturele achtergronden.

We wensen u een goede veertigdagentijd toe,

HAROLD SCHORREN
MARIANNE BOGAARD
JAN REIJM

Aswoensdag

Het is al heel lang geleden dat ik als protestantse jongen op Aswoensdag een ‘rooms’ askruisje ontving. Ik studeerde in Groningen en zong bij toeval (en vanwege groot talent) in het koor van de kathedraal. Het was ten tijde van de onvolprezen bisschop Ben Möller. Ik was opgegroeid met de liturgische beweging binnen mijn eigen kerk en was zeker te vinden voor oecumenische kruisbestuivingen. ‘Bekeert u en geloof het Evangelie’, zei de priester terwijl zijn duim het askruisje op mijn voorhoofd plaatste. ‘Amen’, antwoordde ik en voelde me nederig en opgetild tegelijk. Dat is de mysterieuze kracht die een liturgische handeling kan hebben.

Op Palmzondag ontvangen kerkgangers een buxustakje, verwijzend naar de palmtakken waarmee de mensen Jezus tegemoetkwamen bij zijn intocht in Jeruzalem, terwijl ze vol vreugde ‘Hosanna’ riepen. Niet veel later klonk er een ander geluid in de stad; ‘Kruisigt Hem’. Het is Palm en Passie. We herkennen misschien onze eigen dubbelheid. We verlangen naar een schonere aarde. Maar wat mag het ons kosten? We roepen om wereldvrede. Maar houden we ook vrede met de burens? We wensen dat ieder mens brood voor alledag heeft. Maar zijn wij bereid ons brood met hen te breken?

Het palm-buxustakje wordt meegenomen naar huis en krijgt daar een plek als heilig teken. Het zal met onze herinnering verdrogen. Bijna een jaar later, op Aswoensdag, brengen we de takjes naar de kerk. Ze worden verbrand. Van die as ontvangen we een askruisje met de woorden: ‘Bekeert u en geloof het Evangelie’ (Marcus 1: 15) of ‘Gedenk, mens, dat gij stof zijt en tot stof zult wederkeren’ (naar Genesis 3:19). Deze woorden willen ons niet neerdrukken in een drijfzand van erfzonde. Door ons in het perspectief te zetten van onze kwetsbare menselijkheid worden we juist op onze benen gezet om Gods toekomst tegemoet te gaan, opgeroepen tot een nieuw bestaan. De ENE heeft klaarblijkelijk vertrouwen in ons...

Met een teken bezegeld gaan we nederig en opgetild op weg. En dan wordt het weer Palmпасen. De cirkel is rond.

DS HAROLD SCHORREN
LAURENSPASTORAAT, CITY PASTOR

Bijbel

Lucas 22: 61

Lucas 22: 61 De Heer draaide zich om en keek Petrus aan, en toen herinnerde Petrus zich de woorden van de Heer: 'Nog voor vannacht de haan gekraaid heeft zul je Mij driemaal verloochenen.'

Daar zit Petrus bij het vuur zichzelf te warmen, terwijl Jezus – gevangen genomen – wordt ondervraagd. Drie keer is er iemand die aan Petrus ziet en hem herkent: 'zeg, hoor jij ook niet bij hem?' Petrus ontkent het drie keer. Hij maakt zich zelf boos, om de anderen te overtuigen, lijkt het wel.

Hier valt Petrus Jezus af. Jezus had Petrus voorspeld dat hij hem driemaal zou verloochenen voordat de haan zou kraaien. En nu de haan kraait, draait Jezus zich om en kijkt Hij Petrus aan. Het is Jezus blijkbaar niet ontgaan. Van alle evangelisten, vinden we dit zinnetje over het aankijken alleen bij Lucas. En ik ben blij dat Lucas dit heeft opgeschreven. Want dat Jezus Petrus aankijkt, zegt zoveel over wie Jezus is. Zelfs wanneer Petrus ontwijkt, ontkent en wegstijgt, kijkt Jezus dus niet weg. Jezus is niet van het wegstijgen, maar juist van het aankijken. Jezus is van het zien. In die blik van Jezus, die naar Petrus kijkt, zien we hoe God is. Dan rent Petrus naar buiten en huilt hij bitter.

Jezus' ogen doen denken aan Genesis 16, aan de woorden van Hagar in de woestijn. De slavin Hagar is zwanger van Ismaël, maar haar leven wordt zo grondig zuur gemaakt door Saraï dat ze de woestijn invlucht. Daar ligt ze, uitgeput van de hitte en de uitzichtloosheid. En dan zoekt een engel haar op. En die stuurt haar weer terug naar Saraï en belooft haar een rijk en sterk nageslacht. En dan zegt Hagar: "U bent een God van het zien." — Net als Jezus dus, een God van het zien. En niet alleen het feit dat Petrus en Hagar beide door God gezien worden, verbindt deze twee personen. Ook de tranen verbinden hen. Hagar is de eerste persoon in de Bijbel waarvan gezegd wordt dat zij huilt. Dat gebeurt later, wanneer zij de woestijn wordt ingestuurd met haar reeds geboren zoon Ismaël. De tranen keren terug bij Petrus. Maar de God van het zien kijkt niet weg van tranen. Zo'n God vind ik waarachtig.

DS JEROEN HAGENDIJK
HERVORMDE GEMEENTE DELFSHAVEN

Beeldmeditatie | beeld: André Koch

*Ze lijken ingewikkeld
Schimmen van wie ze ooit waren
Tranen hebben hun gewaden
zwart gerand omgeven.
Hun zielen waren de schreeuw
van het onvermoede vermoeden
dat de mens van hen was afgepakt
hun zonen en dochters uitgemoord.*

*Het waren de vrouwen
die stonden langs de weg
ze zagen Hem voorbij gaan
in de kinderen met doodsogen.*

*Maar de Man van smarten
sprak door zijn eigen blauwe tranen
woorden van troost en profetentaaal
ween niet om Mij, maar om jullie eigen
kinderen, die door de tijd gedreven
verdreven worden, onschuldig opgepakt
gemarteld en gedood, zonder reden,
ween niet om Mij, maar om de toekomst.*

*Zij stonden bij het kruis, hun woorden
in stilte gedrenkt, enkel nog binnenkant
vermorzelde, platgeslagen harten,
de echo van toekomst was wat zij hoorden.*

*Zij stonden bij het graf, toen de Mens
krachtiger dan kwaad, leed en zonde,
hun oren licht verwondde met zijn Stem
hun naam, jouw naam sprak: je werd gevonden.*

*Je stond op en liep als de wind
in je lichaam de adem van het kind
dat niet zou bevend nooit zal opgeven
te geloven in het nieuwe leven.*

REMY JACOBS
GEESTELIJK VERZORGER ROTTERDAM

vrijdag 17 februari | dag 3

Gebed

Ben ik uw mens nog Heer ...

Zijt Gij mijn God*

Ben ik uw mens nog, Here?

Doet Gij vergaan wie zich van U afkeren

Laat Gij mij over aan mijn lot?

Ben ik uw mens nog Heer, als ik alleen aan mij zelf denk?

Leer mij om er te zijn voor anderen en over mijn eigenbelang heen te stappen.

Ben ik uw mens nog Heer, als ik zwijg bij ongerechtigheid?

Leer mij om op te staan en te spreken wanneer mensen onrecht wordt aangedaan

Ben ik uw mens nog Heer, als ik de mening van een ander minder vindt dan de mijne?

Leer mij om te gaan met verschillen en echt naar andere meningen te luisteren.

Ben ik uw mens nog Heer, als ik mijn voorrechten en privileges niet op wil geven?

Leer mij om nederig te zijn en de ander hoger te achten dan mijzelf.

Ben ik uw mens nog Heer, als ik weg kijk bij mensen zonder geld of dak?

Leer mij om ruimhartig en gastvrij te zijn voor wie op mijn pad komt.

Ben ik uw mens nog Heer, als ik nog steeds denk dat wit beter is dan zwart?

Leer mij om mensen te omarmen ongeacht geloof, gezindte of huidskleur.

Laat mij niet over aan mijn lot, zie mij en leer mij om de ander te zien

Gij duldt het niet,*

Gij redt mij uit de golven;

Gij hebt de dood zijn eigen grafgedolven

De wateren zijn uw grondgebied

KARIN DE SCHIPPER

DIRECTEUR SAMEN KERK IN NEDERLAND (SKIN)-ROTTERDAM

* Het lied van Jona, lied 155 vers 1 en 8, Liedboek, Zingen en bidden in huis en kerk

Bijbelstudie Markus 1: 12-15

Jezus in de woestijn

Het is stil op de Tweede Maasvlakte. Als je er niets te zoeken hebt kom je er niet. Zeeschepen lossen er hun vracht en kleinere schepen en vrachtwagens brengen het verder het binnenland in. Ook vind je er reizigers die onderweg zijn naar één van de veerboten, om de Noordzee over te steken. Verder is er niets te vinden. Het is er desolaat. Als je er wonen wilt, zul je het in de buitenlucht moeten doen, want huizen staan er niet. Het is 's nachts het gebied van schippers, chauffeurs, laders, lossers en drugsuithalers.

Als Jezus gedoopt is, wordt Hij door de Geest naar de woestijn gedreven. Het is tijd voor de eerste test. Zijn missie gaat beginnen. Jezus gaat dus niet meteen naar de 'binnenstad', maar begint in het woestijngebied aan de grens van de Jordaan. Hij staat zo te zeggen niet meteen op de Coolsingel, maar begint op de Tweede Maasvlakte. Hij moet de eenzaamheid in, naar het desolate grensgebied waar je hoogstens doorheen reist als je naar elders moet, maar waar je zeker niet lang verblijven wilt. Je weet niet wie je daar tegen komt, daar in die woestijn.

Maar Jezus moet er zijn. Hij weet wie Hij daar tegenkomt. Dit is ons bestaan. Dit is ons leven. Hij duikt diep in datgene waar wij aan voorbij leven. Hij loopt naar de plek waar het allemaal begon, en waar het ook allemaal misging. Hij komt daar het meest ongerepte type van allemaal tegen: de Satan zelf. Maar Hij kan hem aan: Jezus weerstaat hem. Dan is er geen dreiging meer. Zelfs wilde dieren leven met Hem samen. Die kennen Hem al langer. Hij is immers hun schepper. En de engelen dienen Hem.

Jezus is er daarna klaar voor. Hij begint aan zijn openbare werk. Het is nog niet Jeruzalem, de 'binnenstad' van Israël, maar Hij houdt het vooral nog bij een 'buitenwijk', in Galilea. Hij verkondigt het Koninkrijk van God aan mensen van wie de ziel lijkt op een woestijngebied. Ze missen God. Het vraagt om Hem. Waar Jezus komt, wordt de woestijn bewoonbaar.

DS JAN REIJM
HERVORMDE WIJKGEMEENTE HILLEGONDAKERK, HILLIGERSBERG

Verhaal

Met eigen ogen zien

Ik kwam haar tegen op straat en was blij haar te zien. Eerlijk gezegd realiseerde ik mij pas toen ik haar tegenkwam dat ik haar allang niet had gezien.

Ze kwam net van de dokter, ze had last van haar luchtwegen. Ze dacht dat ze dat in het vliegtuig had opgelopen. Ze was een maand naar haar land van herkomst geweest. Dat leek mij nogal gevaarlijk, ik had gelezen dat in het deel van het land waar zij vandaan komt er een jarenlange oorlog is waar het geweld steeds weer opnieuw tot uitbarsting komt.

Ze vertelde dat ze niet anders kon, ze móest er naartoe. Er is al tijden geen internet- of telefoonverbinding mogelijk; ze had dan ook geen idee hoe het met haar familie ging. Ze begon te dromen, kreeg nachtmerries over wat er met haar geliefden gebeurd zou kunnen zijn. Door die nachtmerries durfde ze niet meer te slapen en de stress nam alleen maar toe.

Daarom besloten haar man en zij om er dan maar naartoe te reizen en met eigen ogen te zien of de nachtmerries werkelijkheid waren.

Het was inderdaad vreselijk. Het reizen van familie naar familie was gevaarlijk en er werd veel geschoten, ze hoorden en zagen bominslagen en lagen vaak bang in bed. Veel familieleden leven niet meer, omgekomen door moord, oorlogsgeweld of ziektes die niet behandeld kunnen worden.

Daar, zomaar midden in de Sint-Mariastraat, hoor ik haar verhaal aan, een verhaal waar ik mij niet eens iets bij voor kan stellen... Ik zie haar en vraag aarzelend of het wel goed voor haar was om daar naartoe te gaan?

Jazeker, ze knikt hevig. Ze heeft veel familieleden met eigen ogen en in de ogen gezien. Ze zag hoe ze wonen, wie er niet meer leeft en wie nog wel, en hoe dat leven er uitziet.

En dat zien en dat weten geeft rust, tenminste voor een aantal maanden. Ze is blij dat ze is geweest.

Haar verhaal laat me niet los... ik ben blij dat ik het niet hoefde te zien, en ook dat is pijnlijk.

DS KATINKA BROOS

WIJKPASTOR OUDE WESTEN EN PREDIKANT DELFSHAVEN/CENTRUM

Gedicht

De disgenoten

*Het simpele gerei,
het brood, dat is gesneden,
de stilte, de gebeden –
Want de avond is nabij.*

*Uit tranen en uit pijn
dit samenzijn verkregen:
bij sober brood de zegen
twee in ùw naam te zijn.*

*Waar aan de witte dis
uw teken wordt beleden
verschijnt Gij – : ‘u zij vrede’.
gij Brood – gij Wijn – gij Vis.*

Ida Gerhardt, Het Levend Monogram, 1955
Pag. 758 Liedboek

In mijn Doperse traditie is het delen van brood en wijn een belangrijk gegeven. Wij noemen het ‘enigheid houden’ in plaats van Avondmaal vieren, om te benadrukken dat de gemeente zich van tevoren uitspreekt dat de leden zich met elkaar verzoenen en bewuste of onbewuste irritaties of ruzies uitgesproken worden, zodat wij de verbondenheid met elkaar en met Christus kunnen vieren. Zo proberen wij als Doopsgezinde gemeente de vrede niet alleen te belijden maar ook na te leven.

DS HENRIETTE VAN DUNNÉ
DOOPSGEZINDE GEMEENTE ROTTERDAM

Meditatie

De gloeiende plaat – of de druppel?

Dagelijks worden we tijdens deze veertigdagentijd bepaald bij het thema: ‘Zie de mens’. De afgelopen jaren mocht ik meeleven vanuit het voormalige wijkpastoraat met mensen uit de volkswijk Crooswijk. Je deelt dan intensief lief, maar voorname-lijk leed. Ik moet dan denken aan een populair lied uit de jaren ’80 van de vorige eeuw: ‘People need the Lord’, waarvan het eerste couplet, vrij vertaald, zegt: ‘Elke dag lopen ze langs me heen: lege mensen, vol van zorgen, op weg naar hoegenaamd niets. Zo gaan ze voort met hun eigen pijn, levend van angst naar angst. Een glimlach verbergt hun stille noodkreet. Alleen Jezus hoort het!’ Dat laatste spreekt mij aan. In Jesaja 53:4 wordt al over Jezus voorzegt: ‘Hij nam onze ziekten willig op en droeg ons lijden.’ En wij, die ons naar Hem noemen: christenen, mogen dat in 2024 uit Zijn naam nog steeds doen. Alleen: er is zo gruwelijk veel leed om ons heen; zoveel mensen met hun pijn en problemen. Waar te beginnen? En ... kan ik het er wel bij hebben? Maar als je dan eens voor iemand hebt klaargestaan, merk je opeens dat je niet alleen voor die ander tot zegen bent geweest, maar zelf ook een zegen hebt ontvangen. In al die jaren Crooswijk, heb ik maar in ‘mijn kleine hoekje’ het leed kunnen verlichten, maar de zegen die dit achterliet, werkt nog steeds door. Moeder Theresa zei eens terecht: “Ik hou me niet bezig met de gloeiende plaat, maar alleen met die druppel.” Doet u mee?

*Blinden blijven blind
tot iemand opstaat
en naar hen toegaat
tot iemand komt
en voor hen ziet*

*Stommen blijven stom
tot iemand opstaat
en naar hen toegaat
tot iemand komt
en voor hen spreekt*

*Doven blijven doof
tot iemand opstaat
en naar hen toegaat
tot iemand komt
en voor hen hoort*

*Doden blijven dood
tot iemand opstaat
en naar hen toegaat
tot iemand komt
en voor hen leeft*

DIACONAAL WERKER ERIK MAAN
OPEN HUIS CROOSWIJK

Bijbel, Johannes 19: 1-6

“Zie de mens”

In de spiegel kijken kan heel confronterend zijn. Ook in dit bijbelgedeelte wordt ons een spiegel voorgehouden. Jezus staat terecht voor Pilatus, de stadhouder. Pilatus vindt geen schuld in Hem en wil Hem eigenlijk vrijlaten. Daarom laat hij Hem geselen en martelen. Jezus krijgt een doornenkroon op Zijn hoofd en een soldatenmantel om Zijn schouders. Pilatus hoopt medelijden op te wekken, waardoor het volk zal instemmen met Jezus' vrijlating. Dan zegt Pilatus: “Zie, de Mens.” Alsof hij zeggen wil: ‘Het is wél een mens ...’

Pilatus wil de menigte manipuleren, maar zonder dat hij het beseft, spreekt hij de waarheid. De mens, oorspronkelijk bedoeld als kroon op de schepping, draagt hier een scharlakenrode mantel, symbool van menselijke zonde. Hij heeft een doornenkroon op Zijn hoofd. Dorens en distels symboliseren de menselijke ellende (Genesis 3: 17). Dit is er van de mens geworden ... Wie Jezus hier ziet staan, ziet zichzelf!

Toch klopt er iets niet. Want alle mensen past de zondemantel, behalve die éne, die net onschuldig verklaard is. Daarom laat God nog meer zien. Opnieuw is het Pilatus die het zegt: “Zie, uw Koning!”

Opeens komt een aantal dingen in een ander licht te staan. Want die doornen zijn wel gevlochten tot een kroon! En het is opmerkelijk: Johannes spreekt niet over een scharlaken maar over een purperen mantel! Purper is de kleding van koningen.

Ook al denkt Pilatus de macht in handen te hebben, er is er maar één soeverein, dat is Jezus! Hij heeft vrijwillig Zijn leven afgelegd, om in onze plaats de straf op de zonde te dragen. Daardoor is er voor ons genade, vrijspraak. Opnieuw is dat een schokkende confrontatie: als we Jezus zien, zien we wat echte, zelfopofferende liefde is ...

Maar ook in Jezus' koningschap houdt God ons een spiegel voor! Door Zijn dood en opstanding kroont Koning Jezus ook ons tot koningen: ‘Als wij volharden, zullen wij met Hem koning zijn!’ (2 Timotheüs 2: 11).

Voor Jezus is er de doornenkroon, voor ons een overwinningskroon. Voor Hem een nep-koningsmantel, voor ons een echte koningsmantel. Ongelooflijk! Als je jezelf ziet in de spiegel, denk aan Jezus. Je hoort bij Hem!

DS RENÉ VAN LOON

HERVORMDE WIJKGEMEENTE DE SAMARITAAN, ROTTERDAM-CENTRUM

Beeldmeditatie | beeld: Honoré Daumier, Ecce Homo

Karikatuur van recht

Honoré Daumier tekende eindeloos veel nog steeds geliefde karikaturen van rechters, advocaten, politici en sociaal onrecht. Niemand was veilig voor zijn scherpe potlood en pen. In 1851 schilderde hij in opdracht voor een onbekende kerk dit werk, dat onvoltooid bleef. Hij brak met alle tradities waarmee tot dan het moment van ‘zie de mens’ – Pilatus toont Jezus aan de massa – wordt afgebeeld.

Christus staat in een heilig licht, boven alles en iedereen verheven. Hij staat daar, overtuigd en vastbesloten, midden in al het rumoer. Tegelijk is hij geboeid, staat tussen zijn bewakers en kan hij geen kant op. Pilatus wijst naar hem, als een demagogische figuur, die alle opwinding en woede van de massa mensen naar Jezus richt.

Wijzelf vinden onszelf terug als kijkers, midden in de mensenmassa (en dat was erg nieuw in Daumiers tijd). Hoe gretig kijken wij naar een veroordeling? Veroordelen we zelf, via ons toetsenbord? Van wie spreken we klein en slecht, wat altijd doorwerkt? Een man draagt een kind. Wat wij doen en zeggen, al onze morele keuzes werken door in kinderen. Het doet ertoe, hoe wij daar in de massa staan, het doet ertoe, hoe wij kijken, wat we doen en wat we nalaten. Het vraagt van ons het besef, dat iedereen meegaat in wat een massa gewoon en gebruikelijk vindt. Ook al denk ik dat ik de uitzondering ben – dat ben ik zeker niet. Het is een onheilspellend en onthullend schilderij, aangrijpend in zijn onvoltooidheid. Christus lijdt tot de dag vandaag in ieder die ten ondergaat aan onze woede en veroordeling.

DS ILSE HOGEWEG
PROTESTANTSE GEMEENTE ROTTERDAM KRALINGEN

Gebed voor vrede

Gebed voor de soldaat

Wij bidden voor de soldaat die gestuurd wordt om zijn land te verdedigen.

Wij bidden voor de soldaat die gestuurd wordt om een ander gebied aan te vallen.

Wij bidden voor de leiders die hun land verdedigen.

Wij bidden voor de leiders die een ander gebied aanvallen.

Wij bidden voor de soldaat die sneuvelt.

Wij bidden voor de soldaat die overleeft.

Wij bidden voor de moeders die hun zonen en dochters aan het front weten.

*Wij bidden voor de vaders die vol zorgen moeten afwachten of en zo ja hoe,
hun kinderen terug komen.*

Wij bidden voor de kinderen die gezien hebben

hoe hun steden werden aangevallen, verwoest.

Wij bidden voor de jongeren die gevluht zijn om hun leven te redden

en nu ervaren dat zij niet overal welkom zijn.

Wij bidden voor mannen en vrouwen die hun dromen in rook zien opgaan.

Wij bidden voor onszelf, hier in het veilige gebied.

Dat wij hen allen durven bij staan.

Dat wij hun verdriet en wanhoop erkennen

Dat wij durven inleveren om hen te helpen.

DIAKEN ED DOE

RK BISDOM ROTTERDAM

Bijbelstudie bij Marcus 9: 2-10

Vastgrijpen en verinnelijken

Jezus is op een berg met Petrus, Jakobus en Johannes. Zij maken hier een hoogtepunt mee in het evangelie. Jezus verandert van gedaante – helder wit en Mozes en Elia verschijnen en spreken met Jezus.

Het is bijzonder wat ze meemaken, het is niet te vergelijken met een andere ervaring. Het is groot en enorm, het is tegelijk verleden, toekomst en nu en het raakt aan het leven na de dood. Op de top van een hoge berg – ben je dichtbij de hemel.

Het is goed dat we hier zijn – dat is het enige wat Petrus ervan kan zeggen. Laten we hier blijven. Petrus wil het vasthouden, het vastpinnen door drie tenten op te zetten, zodat er een verblijfplaats komt voor wie hier elkaar ontmoet. Een tent om een gebeurtenis te overspannen – maar dat kan niet. Er klinkt een stem – mijn geliefde zoon en dan staat er verder niemand meer behalve Jezus.

En dan dalen ze de berg weer af – je kunt niet voor altijd op de top blijven blijbaar, maar dat moment, het geluk en die ervaring en hoe houd je dat vast? Hoe houd je geloof vast?

Jezus zegt in vers 9, vertel het aan niemand wat je hebt gezien tot het moment dat de mensenzoon is opgestaan uit de dood. Petrus, Johannes en Jakobus houden die woorden vast maar spreken er wel over met elkaar wat het is – opstanding uit de dood.

Een ander woord voor vasthouden is vastgrijpen. Grip op iets krijgen. Bedoelt Petrus dat met die tent opzetten?

Deze lezing laat ons een bijzondere momentopname zien. Tegelijk is er onderaan de berg weer de werkelijkheid. Wat biedt houvast in die werkelijkheid?

Aan de woorden van Jezus kun je je vastgrijpen. Dit is mijn geliefde zoon, luister naar Hem. Vasthouden en erover hebben wat het betekent – dat is geloven. Niet gelijk vertellen wat je hebt gezien, maar in de tijd voor Pasen het verinnerlijken, er grip op krijgen en met elkaar zoeken, wat betekent het. Om dan op Pasen voluit te kunnen zingen van grote dingen.

DS ELINE BAGGERMAN
PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE GROTE KERK OVERSCHIE

Verhaal

Ai Weiwei

Nog tot drie maart is er in de Kunsthal een grote overzichtstentoonstelling te zien van het werk van de Chinese kunstenaar en dissident Ai Weiwei. Ik ging er recent naartoe en was diep onder de indruk. Dit is kunst die ergens over gaat: over hoe wij naar onszelf kijken, naar het verleden, naar wat van waarde is. Het is ook politieke kunst: zowel de Chinese controlestaat als 'Fort Europa' neemt Weiwei op de korrel. Soms subtiel of humoristisch, soms bijtend en boos.

Ai Weiwei komt uit een tegendraadse familie. Zijn vader Ai Qing, een belangrijke Chinese dichter, viel in de jaren '50 in ongenade nadat hij kritiek had geuit op de communistische regering. De familie werd verbannen, eerst naar een werkkamp, en later naar een dorp in de afgelegen provincie Xinjiang. Daar werd Ai Qing 'gedwongen de gemeenschappelijke toiletten schoon te maken en dag na dag onderworpen aan publieke vernederingen', zo las ik ergens op de muur in de Kunsthal. Publieke vernedering: zie de mens.

Jaren later, zijn vader was inmiddels overleden, werd ook Ai Weiwei, die lang was getolereerd, uiteindelijk tot dissident verklaard. Hij kwam in een cel terecht, waar ook hij werd vernederd. Indringend zijn de grote schaalmodellen die Weiwei maakte van zijn cel. Je loopt ze een voor een langs en kunt naar binnen gluren, terwijl een Ai Weiwei op schaal onder toezicht oog van twee bewakers op de wc zit, in bed ligt, onder de douche staat, of wordt verhoord.

Vernedering op vernedering hebben deze vader en zoon te verduren gehad. En ook nu worden dag op dag de Oeigoeren vernederd in de heropvoedingskampen – of dichterbij de migranten en vluchtelingen aan de randen van Europa, weggestopt in opvangkampen, of teruggeduwd aan de grens. Maar de vernedering wint niet altijd. Ai Weiwei is wereldberoemd en gaat onvermoeibaar door met het maken van kunst – en belangrijker, met het aanklaarten van onrecht. Ook Jezus, zie de mens, droeg zijn vernedering, zwijgend, koppig misschien ook wel. Hij heeft de wereld veranderd en blijft dat doen.

DS JOAS VAN DER SCHOOT

HERVORMDE WIJKGEMEENTE MAASKANT OPEN GRENZEN, ROTTERDAM-CENTRUM

Gedicht bij Psalm 25: 6 de antifoon van de 2e zondag, Reminiscere

Denk aan uw barmhartigheid

*Denk niet aan hoe ik soms ben
Onverschillig
Onbarmhartig
hard in mijn oordeel*

*Reken mij niet af op
mijn onvrede
mijn onvermogen
belangeloos lief te hebben*

*Zie in mij hoe ik kan zijn
Barmhartig
opdat ik zie
de Mens in ieder ander*

DS MARIANNE BOGAARD
PROTESTANTSE GEMEENTE ROTTERDAM KRALINGEN

Meditatie

Overweging bij Psalm 51

Vandaag lezen we uit Psalm 51 vers 3 t/m 6.

- 3 *Wees mij genadig, God, in uw trouw,
U bent vol erbarmen, wis mijn wandaden uit,*
- 4 *was mij schoon van alle schuld,
reinig mij van mijn zonden.*
- 5 *Ik ken mijn wandaden,
ik ben mij steeds van mijn zonden bewust,*
- 6 *tegen U, tegen U alleen heb ik gezondigd,
ik heb gedaan wat slecht is in uw ogen.*

Wat opvalt in deze eerste regels van de Psalm is dat ik me als mens durf open te stellen naar God. Ben ik een mens die durft te zeggen dat ik niet volmaakt ben, dat ik mijn eigen tekortkomingen onder ogen durf te zien?

Durf ik met David te zeggen 'Ecce homo' (zie de mens), die in het alledaagse leven zijn/mijn medemens links laat liggen langs de kant van de weg en daar vroom aan voorbij loopt? Of kan ik mijzelf overgeven aan de vergevingsgezindheid van onze God, onze Vader?

Durf schoon schip te maken en je eigen schuld en schaamte te erkennen naar God en de mensen om je heen. Vraag net als David om vergeving en besef dat je vergeven kan worden. God doet er alles aan om de relatie met ons, met jou, met mij open te houden en iedere keer als er vanuit onze kant blokkades ontstaan mogen we, met David mee, vragen om vergeving en vernieuwing van ons hart in de zekerheid dat God er in alles op uit is om ons te vergeven en voor het eerst of opnieuw met zich te verzoenen.

In deze onzekere tijd, waarin oorlogen tussen landen en volken de kwetsbaarheid van ons geloof en vergevingsgezindheid op de proef wordt gesteld, maken we keuzen. Is zo'n keuze wel oprecht en terecht? Of wordt die keuze ingegeven door wat anderen er van vinden?

Zouden niet juist al die genen die zo lijden onder het geweld en leugens, van welke kant dan ook, moeten omarmen met de kracht van de liefde.

Zie de mens, zie de ander. De ander kan je het vergeven. De Ander zal het je vergeven.

HANS LE LARGE
PASTORAATGROEPLID DIAKONIE ST. JORISPAROCHIE

woensdag 28 februari, dag 13

Bijbel

Johannes 2:23-25

23 Toen Jezus op het Pesachfeest in Jeruzalem was, kwamen velen tot geloof in zijn naam, omdat ze de tekenen zagen die Hij verrichtte. 24 Maar Jezus had geen vertrouwen in hen, omdat Hij hen allemaal kende. 25 Niemand hoefde Hem iets te vertellen over de mensen, want Hij wist wat er in een mens omgaat.

Je hoeft Jezus niets te vertellen. Hij wist destijds al wat er in een mens omgaat; en Hij weet dat nog steeds. Dat lijkt niet zo mooi te zijn. En het was juist zo mooi begonnen.

Een Pesachfeest met veel mensen op de been en Jezus die veel wondertekens deed. En dan nog veel mensen die tot geloof kwamen. Maar dan komt Jezus die een domper op de festiviteiten zette. Hij had geen vertrouwen in hen. De mensen zeiden: bij ons bent u welkom, maar Jezus zei: nou, nee... toch maar niet.

Ze begonnen te geloven. Ja maar, het leek bij dat begin te blijven. Jezus zag het al gebeuren: de boodschap met vreugde aanvaard, maar bij de minste tegenvaller is het over. Zorg om het levensonderhoud en de vreugde is weg. Was dat nou alles?

Jezus vertrouwde Zich aan *déze* mensen niet toe. Ja maar Hij wist Wat er in de mens was. Ook ik hoef hem niets te vertellen als het over *mijn* geloof gaat. Hij ziet de mens aan en dan ook het verschil tussen de binnen kant en de buitenkant.

Korte tijd later wordt gezegd: “Zie de mens”. Pilatus zegt het, uitgerekend tegen de mensen die aanvankelijk zo feestelijk tot geloof kwamen. *Ze* zagen nu Jezus weer, maar keken niet verder dan de buitenkant: een scharminkel van een lijdend stervend, vervloekt mens.

Maar zij zagen zijn binnenkant toen niet: een hart dat juist *tóen* op hun heil uit was. Juist als je Hem daar in al zijn schamelheid ziet hangen weet je wat het Hem waard was. Daar kunnen wij onszelf wel aan toe vertrouwen, met zekerheid.

‘Zie of ik de verkeerde weg ga en leid mij over de weg die eeuwig is’. Psalm 139: 24.

DS JAN MANNI

EMERITUS-PREDIKANT CHRISTELIJK GEREFORMEERDE KERK

Beeldmeditatie | beeld De Wadloper, Pieterburen, Harm Blanken 1984

Meditatie bij Jeremia 19

Tot aan zijn middel staat hij in het zoute water, aan de rand van Nederland. In zijn linkerhand zijn peilstok. Met zijn rechterhand boven zijn ogen tuurt hij over het wad in de verte. De Wadloper.

Van staal is het beeld. Het lijkt onverwoestbaar. Tegelijkertijd geeft het een ander beeld. Van moeizaam door het slik waden – de peilstok die je stevig vast moet houden. Van hoog opspattend modderwater. Een kwetsbaar mens waar de gaten in zitten. Scherven wellicht.

Ja, die scherven. “Koop een aarden kruik” zegt God tegen Jeremia. Vooruit man, show and tell! Kaboem kabrats! En verkondig daarmee zonder omwegen de kwetsbaarheid van het leven aan de koningen van Juda en de inwoners van Jeruzalem. Want er is zoveel misgegaan. En erger nog: ze deden het bij hun volle verstand en met open ogen. Iedere keer opnieuw. ‘Dat heb Ik nooit geboden, nooit gezegd en nooit gewild.’ (Jeremia 19: 5) God is er zelf kapót van.

Hij reageert rauw, hard en meedogenloos. Dat er niets van het volk zal overblijven mag Jeremia in de scherven duidelijk maken.

Dit is zo’n stuk uit de Bijbel dat we eigenlijk liever overslaan. Want onze God is zo niet. Onze God is een God van liefde. Maar wat betekent dat? Dat je – inderdaad met die mantel – alles maar bedekt waar wij als mensen tegelijk met deze wereld kapot aan gaan? Dat gerechtigheid, vrede en trouw, dat alles wat tof is naar de gallemiezen gaat? Er zit niets anders op: die scherven van Jeremia moeten spreken. En we moeten ze horen. Maar ze hebben niet het laatste woord. Al verdwijnen ze niet, er is opstanding mogelijk. Wadend door het slik, maar met Gods stok en staf in de hand. Modderspatten op ons gezicht, maar wenkende verte voor het oog. Met gaten en butsen, dat dus wel. Maar in alle kwetsbaarheid onverwoestbaarder dan ooit.

HELENE PERFORs
KOOPVAARDIJPREDIKANT IN DE RIJNMOND

Gebed

Reminiscere

*Denk aan uw barmhartigheid, HEER,
als mensen oplopen tegen onbarmhartigheid,
over straten zwerven, uitgespuwd,
geen dak boven hun hoofd,
laat ze barmhartigheid vinden.*

*Denk aan uw barmhartigheid, HEER,
als onze standpunten verharden,
onze woorden genadeloos klinken,
maak ons tot barmhartige mensen,
die elkaar genade bewijzen.*

*Denk aan uw barmhartigheid, HEER,
als ouderen wakker liggen van zorg,
kinderen met lege maag de straat opgaan,
de rekeningen zich opstapelen,
leer ons te zien wat de ander echt nodig heeft!*

*Denk aan uw barmhartigheid, HEER,
als explosies ons opschrikken,
geweld de straten vult,
een mensenleven niet in tel is,
maak ons tot vredestichters.*

*Denk aan uw barmhartigheid, HEER,
doe ons zien op Jezus Christus,
laat zijn liefde ons kleingeloof overstemmen,
laat zijn kracht onze hardheid overwinnen,
laat zijn offer ons bewegen tot overgave aan U en aan elkaar.
Amen.*

DS BERT DAVELAAR
PROTESTANTSE GEMEENTE ROTTERDAM-ZUID

Bijbelstudie | Johannes 2: 13-22

Een schoon huis

Is geld vies? Is handel vies?

Is het iets dat ver weg moet blijven van onze heilige plekken, onze tempels, onze geloofsgemeenschappen, of wat wij dan ook maar als écht waardevol zien?

Het lijkt erop. Jezus zorgt er hoogstpersoonlijk voor dat alle geld, alle handel uit de tempel verdwijnt. De tempel is immers een *huis*. En een huis is iets anders dan een *markt*.

Op een markt is alleen plek voor jou als je iets te bieden hebt. Spullen of geld. Het is een plek van transacties. Je mag er zijn, op voorwaarde dat je zelf iets te bieden hebt. In een huis is plek voor jou, als degene van wie het huis is jou welkom heet. Daar hoeft je verder niks voor te doen, je mag er onvoorwaardelijk *zijn*.

Zo is de tempel van de Vader van Jezus bedoeld: als een plek om te *zijn* in Gods nabijheid. En dat niet alleen voor de Joden, maar ook voor mensen uit andere volken. Maar juist in het gedeelte van de tempel dat voor die laatste mensen bedoeld is, wordt geld gewisseld en handel gedreven in offerdieren. Het is daar geen huis meer, maar een markt.

De Vader van Jezus is niet zo van de handel. Die heet ons niet pas welkom, zo gauw wij Hem iets te bieden hebben. Die heet ons onvoorwaardelijk welkom. Dat heeft Hem wel heel wat gekost, heel veel zelfs: het leven van zijn Zoon. Maar het huis dat drie dagen later werd opgebouwd mag er zijn ...

Tot slot nog even over die handel. Zou het toch mogelijk zijn om het onvoorwaardelijke welkom van de Vader en commerciële activiteit op een vruchtbare manier te combineren? De Britse priester Samuel Wells schrijft erover in 'De toekomst die groter is dan het verleden'. Hij gelooft dat het kan: een geloofsgemeenschap die commercie gebruikt om zichzelf in stand te houden, maar daarnaast ook om te *zijn* met de mensen die juist dankzij de handel op hun pad komen. Mensen die wellicht juist dankzij die handel hun weg vinden naar het huis van de Vader ...

JUREK WOLLER
PIONIER-VOORGANGER NOORDERLICHT-ORANJEKERK

Verhaal

Gefeliciteerd met deze liefde!

Hij was een vijftiger, Amsterdammer, goed opgeleid, vrijgevochten en tegelijk al jaar en dag op zoek naar waarheid, naar de oorsprong en zin van het leven. Intussen had hij het in meerdere spirituele sferen en religieuze richtingen gezocht. Maar dat wist ik allemaal nog niet toen hij op een avond aanbelde bij de kerk. We waren bij elkaar met een zogenaamde zoekerskring; hij had licht zien branden. Het eerste wat hij zei, nadat ik de deur open had gedaan, was: “Ik wil jullie even van harte feliciteren!” Overrompeld vroeg ik wat hij bedoelde. Zijn antwoord was kort en krachtig: “Omdat jullie weten van een liefde, die je nergens ter wereld vindt!”

We maakten een afspraak en hij vertelde. Bij het opruimen van het huis van zijn moeder na haar overlijden, was hij op een klein boekje gestuit, het Nieuwe Testament. Afkomstig was het van Jehova-getuigen, die ze altijd afwimpelde maar dit blijkbaar hadden achtergelaten. Al bladerend was hij bij het verhaal van de kruisiging terecht gekomen. Geboeid door de spirituele kracht van Jezus, die alle kwaad wat Hem werd aangedaan stilzwijgend verdroeg, had hij doorgelezen. Tot het moment dat Jezus sprak en zei: *Vader vergeef hen, want ze weten niet wat ze doen.* “Ik kon niet verder”, zei hij en nog steeds voelde je de intensiteit ervan, “ik heb urenlang naar deze woorden zitten staren. Al dieper drong het tot me door: dit is niet gewoon... dit gebed op dit moment, deze liefde van deze mens... daar moet je God voor wezen. Nergens ontmoette ik zo'n liefde als hier.”

“Denk je in”, vervolgde hij als was hij mijn leraar geworden, “op hetzelfde moment dat ieder Jezus afdankte, ging Hij voor hen door het vuur. Adembenemend toch?” Met open mond luisterde ik. Het bekende verhaal werd nieuw. De kern van Gods liefde werd duidelijker dan ooit. Zie de Mens! Nu begreep ik pas goed waarom hij had aangebeld om ons daarmee te feliciteren ...

DS PAUL VISSER
PROTESTANTSE WIJGEMEENTE MARANATHAKERK, ROTTERDAM-ZUID

Gedicht

Afscheid nemen

*Afscheid nemen
is met zachte vingers
wat voorbij is dichtdoen
en verpakken
in goede gedachten der herinnering
is verwijlen bij een brok leven
en stilstaan op de pieken van pijn en vreugde*

*Afscheid nemen
is met dankbare handen weemoedig meedragen
al wat waard is niet te vergeten...*

*Is moeizaam de draden losmaken
en uit het spinrag der belevenissen loskomen
en achterlaten
en niet kunnen vergeten.*

Dietrich Bonhoeffer

Heel de lijdenstijd zien we Jezus dood al aankomen. En zoals het vaker gebeurt in het zicht van de dood: het leven licht nog sterker op. Bonhoeffer schrijft daarover: “Afscheid nemen is met dankbare handen weemoedig meedragen al wat waard is niet te vergeten.” Dat geldt voor de mensen die we missen. We dragen mee wat we niet willen, kunnen vergeten. Voor Jezus geldt dat ook, terwijl we hem niet hebben meegemaakt. We dragen eeuw na eeuw mee wat we niet willen vergeten van zijn liefde, barmhartigheid, wijsheid en opstanding. Terwijl we hem niet eens hebben gekend, licht steeds weer op wat hij voor ons betekent.

DS RUBEN SCHEP
PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE FONTEINKERK, HILLEGERSBERG

Meditatie

De eenzame mens – hoe verder?

Wie voelt zich niet eens eenzaam? De helft van de mensen in onze Noord-Atlantische wereld geeft aan hier min of meer aan te lijden. Het gaat hierbij om alle leeftijden en het is niet tijdelijk, zoals tijdens de pandemie. Hoe ver eenzaamheid gaat beschrijft Noreena Hertz in haar boek: *De eenzame eeuw*. Zij analyseert de eenzaamheids crisis, zoals zij die noemt, en vat deze samen als ‘contactloos leven’. Ik vond het schokkend om te ontdekken hoe diep dit contactloze in ons systeem zit. Om aan dit kille bestaan wat te doen zijn er zelfs oplossingen als vrienden inhuren of lieve robots aanschaffen. Hoewel deze verlichting kunnen brengen bieden ze geen oplossing voor ons gebrek aan echt contact. Het gaat er immers om dat we werkelijk gekend, gezien en gehoord worden.

In dit verband moet ik denken aan Jezus die diepe eenzaamheid kende. Hij zocht deze zelfs op en dat zegt veel. Geregeld onttrok hij zich aan de mensen om alleen te zijn, contact te hebben met God en daarna weer voort te kunnen gaan. Eenzaam zijn was zo niet iets wat hem overkwam maar diende een hoger doel: mensen opnieuw verbinden. Ontroerend komt dit tot uiting op het toppunt van zijn eenzaamheid, hangend aan het kruis. Aan zichzelf overgelaten zoekt hij met zijn ogen zijn moeder Maria en zijn liefste leerling Johannes. Met zijn laatste kracht spreekt hij hen aan: “zie: uw zoon” en “zie: uw moeder”. Zo schenk hij, als volstrekt eenzame, mensen aan elkaar.

In zijn spoor hebben wij als kerk unieke kansen om echt gemeenschap te vormen. Niet als club die het zo goed heeft met elkaar, maar open voor ieder mens die een ander mens nodig heeft. Ter invulling van de slotwoorden van Noreena Hertz: ‘Het tegengif voor de eenzame eeuw kan uiteindelijk louter zijn dat wij er voor elkaar zijn, ongeacht wie de ander is. Als we met elkaar in contact willen komen in een wereld die uiteenrafelt, is dat het minste wat we kunnen doen’. Tegen alle vereenzaming in kunnen we de ander nabij zijn en onszelf laten raken.

DS LAURENS KOREVAAR
EMERITUS PREDIKANT PROTESTANTSE KERK

Bijbel

Psalm 121

*Ik sla mijn ogen op naar de bergen,
van waar komt mijn hulp?
Mijn hulp komt van de HEER
die hemel en aarde gemaakt heeft.*

‘Mijn hulp komt van de Heer’, daar kunnen we ons van alles bij voorstellen. Misschien hebt u ook ervaren dat in tijden dat het leven echt lastig was er hulp kwam: kracht van Boven, of vertrouwen, of ... Die hulp van God is van onschatbare waarde en het leven ondanks alles goed maken. Maar heel praktisch is die hulp van God natuurlijk niet. Als jij met koorts op bed ligt zal Hij de boodschappen niet voor je doen. En toch.

God heeft de mens in meervoud geschapen. We zijn niet alleen. We hebben medemensen.

God heeft de mens een mond gegeven, de mogelijkheid om hulp te vragen aan een ander wanneer je hulp nodig hebt.

God heeft de mens handen en voeten gegeven, om hulp te geven aan degenen die om hulp vraagt.

God heeft de mens ogen gegeven, om de ander te zien en zonder woorden te weten waar hulp nodig is.

Mijn hulp komt van de Heer. Hij geeft mij het vertrouwen in de medemens. Hij geeft mij de liefde voor de medemens. Hij zet mij in beweging en maakt het leven goed.

DS IET BUIJSER
PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE PRINSEKERK, BLIJDORP

Beeldmeditatie bij Johannes 4: 5-42

Internationale Vrouwendag

We zien vooraan twee mensen: een man en een vrouw. Verder weg loopt een groepje mannen. Leerlingen van Jezus, ze hebben boodschappen gedaan.

Jezus rust uit bij de pomp van de stad Sichar in Samaria. Met zijn leerlingen trekt hij door Samaria heen om vanuit Jeruzalem Galilea te bereiken.

Een Samaritaanse komt water halen.

Samaritanen en Judeeërs staan op gespannen voet met elkaar vanwege verschillen in de geloofsbeleving, ze mijden elkaar, maar Jezus zoekt de ontmoeting op en gaat het gesprek aan.

Rembrandt benadrukt de gelijkwaardigheid in het gesprek door de hoofden op gelijke hoogte af te beelden. De vrouw zelfs nog iets hoger.

Jezus raakt een snaar bij haar. Hij heeft het over levend water waarvan je geen dorst meer krijgt. Het wordt als een bron waaruit water opwelt dat eeuwig leven, echt leven, geeft, zegt Hij (vs 14). Hij kent haar en benoemt wat er in haar leven speelt. Voelt ze zich gezien? Er spreekt geen oordeel uit hoe Hij met haar praat. Ze vermoedt dat Hij de messias is en Jezus bevestigt dat zonder omwegen. Dan haalt ze direct haar stads-genoten erbij door te zeggen: Hij weet alles van mij. Dat maakt dat ze meegaan met haar. Gezien worden – wie wil dat niet?

Zie de mens, zie elk mens, dan zie je in hem en haar Jezus, de Levende. En proef je van de bron die niet opdroogt.

DS JANET DE VRIES

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE PETRAKERK, LOMBARDIEN

Reinhold f. 139

Gebed

Ik bid

*misschien niet zo vaak
als ik wellicht
zou moeten bidden
omdat ik soms geen woorden vind
en ook niet weet
wat ik U vragen moet*

*en de twijfel
of U het ook wel kunt
of U mij wel ziet
de mens*

*En als ik bid
is het met schaamte
dat ik U vraag
wat ikzelf niet doe
de vele gaven
niet weet te delen
verblind vergeet
de mens*

*Toch bid ik
tegen alle onmacht in
tegen schaamte ook en schuld
om het laatste woord
dat dood overwint
Liefde
tot me gekomen
in de Mens.*

**DS HAROLD SCHORREN
LAURENSPASTORAAT, CITY PASTOR**

Bijbelstudie

Johannes 6: 4-15

‘Laat iedereen gaan zitten’ zei Jezus. En zo begint een geweldig wonder, waarin Jezus laat zien dat Hij overvloed geeft aan alle mannen, vrouwen en kinderen die naar Hem zijn komen luisteren.

Het verhaal begint met een vraag. Een vraag die heel wat onrust teweeg brengt bij de discipelen. “Waar kunnen we brood kopen om deze mensen te eten te geven?” Filipus die de vraag krijgt, maar ook de andere discipelen die in de buurt zijn, schieten in de stress... Waar halen ze het geld vandaan? En waar is een winkel die genoeg eten voor zo’n grote groep mensen heeft? Hoe kan Jezus zoiets vragen en van hen verwachten? Het enige wat aanwezig is, zijn vijf broodjes en twee vissen.

Dan neemt Jezus de leiding: “Ga maar zitten” zegt Hij. “Ik weet wat er nodig is, Ik weet dat jullie niet voor al deze mensen kunnen zorgen. Ik ga voor hen zorgen! Ga maar zitten, vertrouw me maar!”

Het was kort voor het Pesachfeest. Op deze dag liet Jezus zien, wat Hij uiteindelijk zou gaan doen. Zoals Hij nu voor al deze mensen zorgde voor eten, zo zou Hij Zijn eigen Lichaam geven, als een offer, zodat onze ziel nooit meer honger of dorst hoeft te hebben, maar verzadigd zal worden door de liefde en genade van God de Vader.

Vragen bij dit Bijbelgedeelte

1. Herken je de stress die de discipelen hebben? Dat je zoveel leed om je heen ziet, mensen die iets nodig hebben, maar je kunt niet alles tegelijk?
2. Of ben je zelf iemand die honger heeft, tekort heeft, zich zorgen maakt?
3. Wat wil God vandaag tegen jou zeggen? Wat kun je leren uit dit Bijbelgedeelte voor jouw situatie?
4. Wat heeft Jezus voor jou gedaan, aan jou gegeven?
5. Wat zou je graag nog meer van Hem willen zien en ontvangen?

Neem de tijd om over het Bijbelgedeelte en de antwoorden op de vragen te bidden en jouw nood of dankbaarheid bij God te brengen.

PASTOR FARAIDOUN FOUAD
KENISE KURDI (HOME OF KURDS)

Verhaal

Elke woensdag

De woensdag is halverwege 2023 voor mij een bijzondere week dag geworden. Ik vertrek rond 11 uur uit huis – woon aan de Marinahaven op Zuid – ga met tram of bus naar de halte bij het stadhuis. Ik geniet op een terras van Served aan de Coolsingel van een heerlijk plakje cake. Om 5 voor twaalf ben ik bij een kunstwerk tussen het stadhuis en het oude postkantoor. Een granieten sokkel met daarop een megafoon in een vitrine. In het eerste jaar elke dag en nu elke woensdag om precies 12 uur is daar 's werelds langstlopende performance. Ik luister naar de roep: (in het Engels) het is nooit te laat om sorry te zeggen. *It's never too Late to say Sorry*. Het is Wim Konings die gericht naar het Westen dit al twaalf en een half jaar op zijn geheel eigen wijze roept. Een minutieus uitgevoerd ritueel tussen de laatste carillonklank en de eerste klokslag. Uiterlijk 5 over twaalf loop ik naar het Hang waar in de kerk Het Steiger nu elke woensdag om kwart over twaalf de kerkdeuren sluiten opdat zij die komen 25 minuten in stilte in een halve cirkel kunnen zitten. We zijn steeds met enkelen, maar het gaat niet om de getallen maar om de stilte. Intussen gaan de oorlogen door en lijkt sorry-zeggen steeds meer niets zeggend te zijn. Wraak is het heersende verhaal geworden: wreken, een hak zetten, straffen vergroten, kort door de bocht gaan. Zie de mens die steeds gestresster steeds meer op zijn strepen gaat staan. Is het nooit te laat om sorry te zeggen of is het al te laat? Of is het een teken van hoop deze roep daar op de Coolsingel. Behoedt het ons voor onverschilligheid? Enkele jaren geleden zag ik in de Maastunnel een poster waarop in allerlei talen Christe Eleison, Heer ontferm U was geschilderd. Een werk van Freerk Gerkema. Bidden kan moeilijk zijn. Bidden kent veel vragen. Maar het zuchten in allerlei talen houdt niet op. Zie de mens, laat het nooit te laat zijn, ontferm U. In stilte.

MARINUS VAN DEN BERG

RK GEESTELIJK VERZORGER, PASTOR MET EMERITAAT

Gedicht | bij de antifoon en psalm van de 4e zondag, Jesaja 66: 10 en Psalm 122

Laetare

Verheug je met Jeruzalem?

*Niets in haar
ademt nog vreugde.
Als ergens het verlangen
naar eindelijk vrede
mensen verdeelt
is het hier.*

*Ik weet niet
hoe mij te verheugen
met strijd om vrede
die steeds weer
samenleven verlamt
in deze stad.*

*Ik bid dat eens de vreugde
terug zal keren
met wie haar poorten
binnengaan.*

*Ik bid om vrede
die van haar zal uitgaan
naar heel het land
zonder wapengeweld.*

*Verheugen zal ik mij
met allen die haar liefhebben
als het altaar van zelfbehoud
geen slachtoffers
geen martelaren
meer opeist.*

*Gebed kleurt mijn vreugde.
Zie toch de stad
van de vrede.
Shaloom ... Salaam*

DS MARIANNE BOGAARD
PROTESTANTSE GEMEENTE ROTTERDAM KRALINGEN

dinsdag 12 maart | dag 24

Meditatie

Mens worden

Bij het thema 'Zie, de mens', zie ik onwillekeurig mijn broer voor me, die sinds enige tijd helemaal blind is. Ik kan hem zien, hij mij niet meer. Dat hij niet vanaf zijn geboorte blind is, betekent nu voor hem een extra handicap.

Mijn broer woont in een woonzorgcentrum, waar alle bewoners blind zijn. In het centrum maakt iemand een audioprogramma met nieuwtjes over het reilen en zeilen in het huis. In de periode voor Kerst bereikte mij zijn oproep aan familie en bekenden om een kerst- annex nieuwjaarswens in te spreken. Ik koos ervoor mijn wensen te laten vergezellen door de meest pakkende kerstboodschap die ik ooit tegenkwam. Het zijn maar vijf woorden: **DOE ALS GOD WORDT MENS**. Natuurlijk niet alleen voor blinden, maar voor iedereen iets om ter harte te nemen.

We zitten nu in de veertig dagentijd. Het zojuist genoemde kerstthema helpt mij ook het thema 'Zie, de mens' beter te begrijpen.

Na Jezus te hebben laten geselen spreekt Pilatus deze woorden uit ten overstaan van het volk. In een commentaar lees ik hierbij als overweging van Pilatus: 'Als ze hem zo zien zullen ze toch wel begrijpen dat hij geen macht heeft. Dan kan ik het hierbij laten'. Of kunnen deze woorden via de schrijver, Johannes, ook dieper reiken? Dan zie ik dat hij ons in de spiegel laat kijken, die de figuur van Jezus ons voorhoudt. Kijk nu eens waar mensen toe in staat zijn. Wat wij Jezus aandoen, door hem vals te beschuldigen. Wat mensen ook elkáár aandoen.

Je kunt zeggen, het zat er met Kerst al in, dat het hierop zou uitlopen. Maar Gods menswording reikt verder dan dit onzalige scenario. 'Mens worden' is, omgekeerd, juist bedoeld als handreiking om te bouwen aan een wereld van gerechtigheid en vrede. Om barmhartigheid aan elkaar te betonen.

Ook in de lijdende mens Jezus blijft de Godmens zichtbaar. Die de belofte in zich draagt van een toekomst, waarin de mens geheel tot zijn recht komt.

DS GUUS KOELMAN
EMERITUS PREDIKANT PROTESTANTSE KERK

Bijbel | gedachten bij Lukas 19: 1-10

Ken je mij? Wie ken je dan?

‘Wie zou je willen ontmoeten?’ Ik was op bezoek bij een lagere school. We zouden een dienst van kerk en school voorbereiden, en ik stelde deze vraag. ‘Jezus’, antwoordde iemand.

Dat zou ik ook wel willen, denkt Zacheüs. Allerlei verhalen over Jezus gingen de ronde. En nu gaat het gerucht dat Hij naar Jericho komt. Daar wil je bij zijn, toch? Kom, we gaan kijken! Waar ga je staan? Kies een plekje uit. Jericho is een kleine 4 km. lang. Ruimte genoeg dus. Heb je een plekje gevonden? Kun je het van daaruit goed zien?

Zacheüs wil Jezus ontmoeten. Maar wil Jezus hem ook ontmoeten? Veel vrienden heeft hij niet. De mensen mogen hem niet. Hij is als die ene jongen, die bij gym altijd als laatste gekozen wordt; dat meisje, dat nooit op een kinderfeestje uitgenodigd wordt. Bij Zacheüs heeft dat een reden: hij is niet eerlijk. Hij hoort de mensen fluisteren, als hij langs loopt: zakkenvuller; miezerig mannetje.

Ze gunnen hem geen plek langs de route. Dan maar een alternatief. Hij rent door de straten, met zijn prachtige zijden mantel en klimt in een boom. Ooit een CEO over straat zien rennen? Ooit een directeur in een boom zien klimmen? Ik ook niet. Waarom doet hij dat dan? Nou, hij heeft gehoord dat Jezus weleens met tollenaars eet. Eerlijk gezegd: dat heeft hem geraakt. Die Jezus wil hij wel leren kennen. Want te eten wordt hij nooit gevraagd. Ze mijden hem alsof hij melaats is.

Zacheüs zoekt Jezus. En Jezus zoekt Zacheüs. Ze vinden elkaar, omdat Jezus hem ziet zitten. Hij gaat niet aam hem voorbij; Hij schrijft hem niet af. Hij nodigt zichzelf uit. Nee, niet bij de burgemeester, of de overste van de synagoge of een vooraanstaande rabbi. Tegen alle verwachtingen in gaat Hij met deze verachte belastinginspecteur mee. De Goede Herder, die het verlorene zoekt. Jezus opent zijn hart voor Zacheüs en Zacheüs opent zijn huis voor Jezus. Ze eten samen en Zacheüs is herboren. Nu hij Jezus heeft ontmoet is hij pas echt rijk.

DS ROELOF DE WIT
HERVORMDE WIJKGEMEENTE ROTTERDAM-KRALINGEN

Beeldmeditatie

Richt je op Jezus

Beelden vinden we door alle tijden heen. Van de eerste rotsschilderingen tot iconen en schilderijen. Anno 2024 is AI (ChatGTP) in snelle opkomst. Een programma dat antwoord geeft op je vragen, die werk voor je kan doen maar ook eentje die woorden kan vertalen in beeld. Bij de opdracht 'Zie de Mens' maakte hij dit beeld.

Een intrigerend beeld. Een beeld wat iets aanstipt van onze tijd. De snelheid van mensen die zich bewegen door het leven. Zich voortbewegend in de massa. Lopend met tassen op weg naar het werk of in ontmoeting met vrienden. De gebouwen, felgekleurd langs de weg. Die symbool staan voor onze welvaart. We bouwen ze steeds hoger en mooier.

Maar daarnaast de jongen die stil staat, die zich richt op iets anders. Zijn handen gevouwen en de blik omhoog. Het is iets wat we Jezus ook regelmatig zien doen in de evangeliën. Juist op momenten van drukte, van veel mensen om Hem heen. Dan zoekt Hij de stilte op, de afzondering.

Is dat niet wat we mogen doen deze 40-dagen tijd? Stil staan in de snelheid van het leven. Onze blik richten op iets anders. Iets hogers. Op Jezus. Probeer het vandaag eens. Sta eens stil. Juist als het leven even veel vraagt. Richt je op Jezus.

DS CORINE ZONNENBERG-DE BEER
PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE NOORDERLICHT-
CHARLOIS

Gebed

Goede en genadige God

Good and gracious God, we give You thanks today, as we do all days, first and foremost for the gift of creation and the gift of life. We ask You to bless today and beyond, that You may nourish us and sustain us, and strengthen our ability to do Your will. We pray in thanksgiving not only of daily necessities, but in all the ways You've shown us Your love. We're comforted by the promise of Your Kingdom and look forward to the blessings ahead of us as we continue to trust You with our hearts and minds and we know that You are always there for us and our faith and hope are on You through Our LORD and Saviour Jesus Christ. We think of our many brothers and sisters who go without, each and every day. May Your gracious hands continue to provide for those in the world who are in need the most.

Thank you, LORD, for this past year, Thank you, LORD, for grace, Thank you, LORD, for mercy and forgiveness, Thank you, LORD, for all that You have in store for us. Thank You that You are Able to bring hope through even the toughest of times, strengthening us for your purposes in Jesus Mighty Name we pray. Amen

Goede en genadige God, wij danken U vandaag, zoals alle dagen, in de eerste plaats voor het geschenk van de schepping en het geschenk van het leven. We vragen U om vandaag en de volgende dagen te zegenen, opdat U ons voedt en onderhoudt en ons vermogen om Uw wil te doen versterkt.

We bidden in dankbaarheid, niet alleen voor de dagelijkse levensbehoeften, maar voor alle manieren waarop U ons Uw liefde hebt getoond.

We worden getroost door de belofte van Uw Koninkrijk en kijken uit naar de zegeningen die voor ons liggen. Wij blijven U vertrouwen met ons hart en onze gedachten. We weten dat U er altijd voor ons bent. Ons geloof en onze hoop zijn op U gevestigd door onze Heer en Redder Jezus Christus. We denken aan onze vele broeders en zusters die het elke dag zonder moeten stellen. Mogen Uw genadige handen blijven zorgen voor degenen in de wereld die dit het meest nodig hebben.

Dank U, HEER, voor het afgelopen jaar, Dank U, HEER, voor genade, Dank U, HEER, voor barmhartigheid en vergeving, Dank U, HEER, voor alles wat U voor ons in petto hebt. Dank U dat U in staat bent om zelfs in de moeilijkste tijden hoop te brengen en ons te sterken voor Uw doelen, in de Machtige Naam van Jezus, bidden wij. Amen

PASTOR NOSA IGHAMA
HERITAGE FULL GOSPEL INTERNATIONAL CHURCH

Bijbelstudie

Johannes 12: 20-33

Het lijkt er in Johhannes 12 even heel sterk op dat Jezus' optreden uitloopt op een soort sprookje, met een happy end. Jezus die eindelijk erkenning vindt en juichend de stad wordt binnengehaald als koning.

Maar direct daarna spreekt Jezus zelf over sterven en angst, als er een paar Griekse mensen komen voor een onderhoud of misschien een interview. Jezus geeft geen interview maar komt met een verklaring, een persbericht, zou je kunnen zeggen.

“Nu is mijn moment gekomen en ik zal tot majesteit worden verheven.” Daar voegt Jezus aan toe dat dat betekent dat hij zijn leven zal geven. Hij zal een koning zijn die net als een graankorrel sterft, om op die manier vrucht te dragen.

Als een graankorrel gewoon blijft zoals hij is, dan blijft hij vruchteloos, hij verdroogt of verschimmelt. Maar als een graankorrel wordt gezaaid en ‘sterft’, dan komt er nieuw leven. Dan komt er vrucht.

Nieuw leven, daarbij kun je natuurlijk denken aan Jezus' opstanding. Is dat dan toch een ‘happy end’? Dat denk ik niet, je zou het eerder een ‘hoopvol begin’ moeten noemen. Niet zozeer voor hemzelf, maar juist voor ons.

Jezus liet zijn majesteit zien door zichzelf in liefde voor ons te geven en te sterven en daarna op te staan in nieuw leven als hoopvol begin van een nieuwe wereld. Hij nodigt ons uit om te delen in dat hoopvolle begin door het motief van de graankorrel uit te leven. Door jezelf te geven aan God en aan de mensen die God op je pad brengt. Dat betekent ruimhartig leven, vergevingsgezind, niet te bang voor je eigen hachje, niet te bezorgd om je eigen eer, niet te krampachtig bezig met je eigen drukte of carrière.

Jezus zegt: “Als je alleen maar met jezelf bezig bent en alleen je eigen leven liefhebt, dan zul je het verliezen.” Dan blijf je uit uiteindelijk alleen over met jezelf.

Wie zichzelf durft geven vindt het echte leven, het nieuwe leven. “En,” zegt Jezus er nog bij, “dan zul je zijn waar ik ben.” Dat is in Gods nabijheid, vandaag en morgen en in de wereld die komt.

DS ARJAN MARKUS
HERVORMDE GEMEENTE PELGRIMVADERSKERK, DELFSHAVEN

Verhaal

Zie de mens

Zie de mens... met deze woorden stelt Pilatus de gezeselde en met doornen gekroonde Jezus aan het volk voor, in het lijdensevangelie volgens Johannes hoofdstuk 19. Zie de Mens, Ecce Homo, onderdeel van de Kruisweg en een geliefd thema in de kunst.

Ecce Homo, Jheronimus Bosch eind 15e eeuw

Ook zijn deze woorden van Pilatus de titel van een boek van Manu Keirse. Hij schreef zijn boek 'Zie de mens' als een pleidooi om anders naar elkaar te kijken. Want wanneer we kijken dan wil dat nog niet meteen ook zeggen dat we ook zien. Hij nodigt ons met en door zijn boek uit om (met hem) mee te wandelen door de samenleving en door organisaties.

En dat zou ook wandelen door de stad kunnen zijn, onze stad, de stad van zoveel mensen, van zoveel verschillende mensen. Hoe zit het met ons kijken, met ons zien?

Manu Keirse haalt in zijn boek een verhaaltje aan: 'Er was eens een oude wijze man die over een pad liep. Een jonge man naderde hem uit de tegenovergestelde richting. De jonge man had zijn blik zo op het pad gefixeerd dat hij tegen de oude man op botste. De oude man keek de jonge man streng aan en vroeg hem waar hij heen ging. "Mijn toekomst tegemoet", antwoordde de jonge man. "Hoe weet je dat je die toekomst niet al voorbij ben gelopen?" vroeg de wijze oude man ...'

DS HERMIE HUMMEL
GROENE TUINKERK, ROTTERDAM-IJSSELMONDE

maandag 18 maart | dag 29

Gedicht

Almighty Father

Almighty Father You are who you are, you are our God and Savior.

Our master and our hiding place. You are Yahweh EL ROI, the God who sees.

He who watches us, and He who watches over us. He who cares for us and guides us.

Therefore, I praise and worship your mighty, holy name.

Behold, to us a Child is born, to us a Son is given, and the government is on his shoulder, and his name is called Wonderful, Counselor, Mighty God, Everlasting Father, Prince of Peace. Great will be the dominion and endless peace upon the throne of David and over his kingdom, when he establishes and establishes it with justice and righteousness from henceforth even forever.

Behold, He, the Righteousness of eternity, has prepared the way of redemption for us by His resurrection; the heavenly glory of the kingdom has been established on earth. The way of victory is conquered for every soul.

Behold, through His resurrection, His will is established for all on earth, just as it is in heaven. He is stronger than death. And now we live in Him, even after death.

Behold, the door of victory and deliverance from sin is open to every honest and sincere heart, in Jesus' name. Jesus, please be the guardian of the door of our hearts.

Behold, He who is our rest and refuge has overcome death for us by His, resurrection. Now, we are more than conquerors through His resurrection. We will live from age to age.

Behold, The Passover lamb brought reconciliation between God and man, Jesus our intercessor paid the ultimate price for humanity. Now every living creature is free to say Thank you to the Lord who sees for us Yahweh EL ROI.

AMEN

PASTOR CORALINE WALTER-ENGELHARDT
EL BETHEL MINISTRIES

Meditatie

“Ik teken God”

Wat is dan de sterveling dat u aan hem denkt, het mensenkind dat u naar hem omziet? U hebt hem bijna een god gemaakt, hem gekroond met glans en glorie. (Psalm 8 vs. 5 en 6)

Een meisje van zes maakte eens een tekening. Haar juf vroeg: “Wat ben je aan het tekenen?” Het meisje antwoordde: “Ik teken God.” De juf was verbaasd en zei: “Maar niemand weet toch hoe God eruitziet?” Het meisje tekende rustig door en zei: “Over een paar minuten wel.”

In Psalm 8 lezen we over hoe de naam van God machtig klinkt over de hele aarde. En niet alleen in onze wereld, maar ook in het hele universum met al haar ontelbare sterren en melkwegstelsels. Wanneer we in een heldere nacht eens naar de sterren kijken dan kun je je als mens wel heel klein en beperkt voelen.

Dat gevoel kun je ook krijgen als je naar de problemen in de wereld kijkt. Het belemmert ons misschien zelfs om echt goed te kijken. Want al snel bekruipt ons het gevoel dat we er toch niets aan kunnen veranderen. Dat onze invloed toch te klein is om oorlogen te doen stoppen.

En misschien ook wel dichterbij huis: ruzie in de familie, gedoe op het werk, zorgen om de gezondheid van jezelf of anderen. In één woord gezegd: gebrokenheid. En je vraagt je af of het ooit nog goed komt.

U hebt de mens bijna een god gemaakt, hem gekroond met glans en glorie. Ja, dat is wel mooi gezegd hoor David, maar als ik naar de mensheid én mezelf kijk dan zie ik toch wat anders.

‘Zie de mens’, horen we Pilatus zeggen over een bespotten en gekastijde Jezus. In de ogen van deze Romeinse heerser staat hier het toonbeeld van mislukking, van triestheid en onaanzienlijkheid. Maar hoe provocerend bedoeld ook, Pilatus raakt wel de kern!

En Jezus ondergaat het. Zie, dé mens. Hij is dé Mens. De mens zoals God die bedoeld had. Hij is de Zoon des Mensen, de Tweede Adam, de kroon op de schepping. In tegenstelling tot de eerste Adam en wij allen onschuldig. Volstrekt onschuldig. God is mens geworden. Zó ziet God eruit. Dichterbij kan niet.

NICO VAN SPLUNTER
PIONIER PROTESTANTSE GEMEENTE GELOVEN IN SPANGEN.

Bijbel

Het duister

*Het geschiedde: de zon ging onder
en er viel een verdoving over Abram.*

En zie, ontzetting, duister en groot, viel op hem.

Genesis 15:12

Dat het leven soms pikdonker is. Dat stuk in je ziel, waar we het niet vaak over hebben. De vertellers van het verhaal durven het aan – waar halen ze de moed vandaan – om in die diepte te kijken.

Abram is in de nacht. Eerst zijn er nog de sterren die hem bijlichten en hem wat moed geven. Maar even later is ook die hemel er niet meer. ‘Ontzetting, duister en groot, viel op hem,’ zo staat het er. Hier wordt het donker verteld dat we allemaal op de een of andere manier kennen. Zo niet, gezegend ben je, maar dan weet je toch in ieder geval dat anderen, tallozen overal, in dit duister leven. Getsemane. Bijzonder dat dit zo van Abram verteld wordt. Hij wordt immers de ‘vader aller gelovigen’ genoemd. Is hij dan niet juist degene die altijd, ondanks alles, stevig gelovig overeind blijft? (Met als boodschap: moet jij ook.) Nee dus.

De vraag is: als je geen houvast meer vindt, geen hand voor ogen meer ziet – wat blijft dan nog? Geloof? Te vaak, in en buiten de kerk, bedoelen we daarmee iets wat je hebt, of niet hebt. Iets wat aan je hangt als een eigenschap. Op die manier is het vooral iets wat mensen van elkaar onderscheidt, je hebt immers gelovigen en ongelovigen. Mensen die het hebben en mensen die het niet hebben. (Of eventueel: nóg niet. Of superjammer: niet meer.)

De bijbel vertelt anders. En het leven zelf trouwens ook, in ieder geval ten laatste, op de bodem van het bestaan. Dan gaat het over vertrouwen. Niet iets wat je hebt, maar eerder iets wat jou zoekt. Als dat zo is, dan hoort de aanvechting daar wezenlijk bij, het duister, de lege handen. Dat je het ook iedere keer weer kwijt bent. Tot je het weer in jezelf aantreft, dat vreemde vertrouwen, hoop, iets waarmee je het dan toch aankunt. Soms even, zomaar ineens. Waar haal je de moed vandaan?

DS MARCO VISSER

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE GOEDE HERDERKERK, SCHIEBROEK

Beeldmeditatie

Zie de mens

Kerstmis en Pasen vallen elk jaar even op het zelfde moment. Dat is tijdens de liturgie van de Goede Vrijdag, als het Johannes-Evangelie gelezen wordt. ‘Zie de mens’ klinkt dan (19,5 NBG). Het zijn de woorden van Pilatus, die Jezus tentoonstelt aan het opgehitste volk voor zijn paleis. De passie valt niet meer af te wenden, daar heeft Pilatus ook niet voldoende moed toe, ook al ziet hij geen enkele schuld in deze mens.

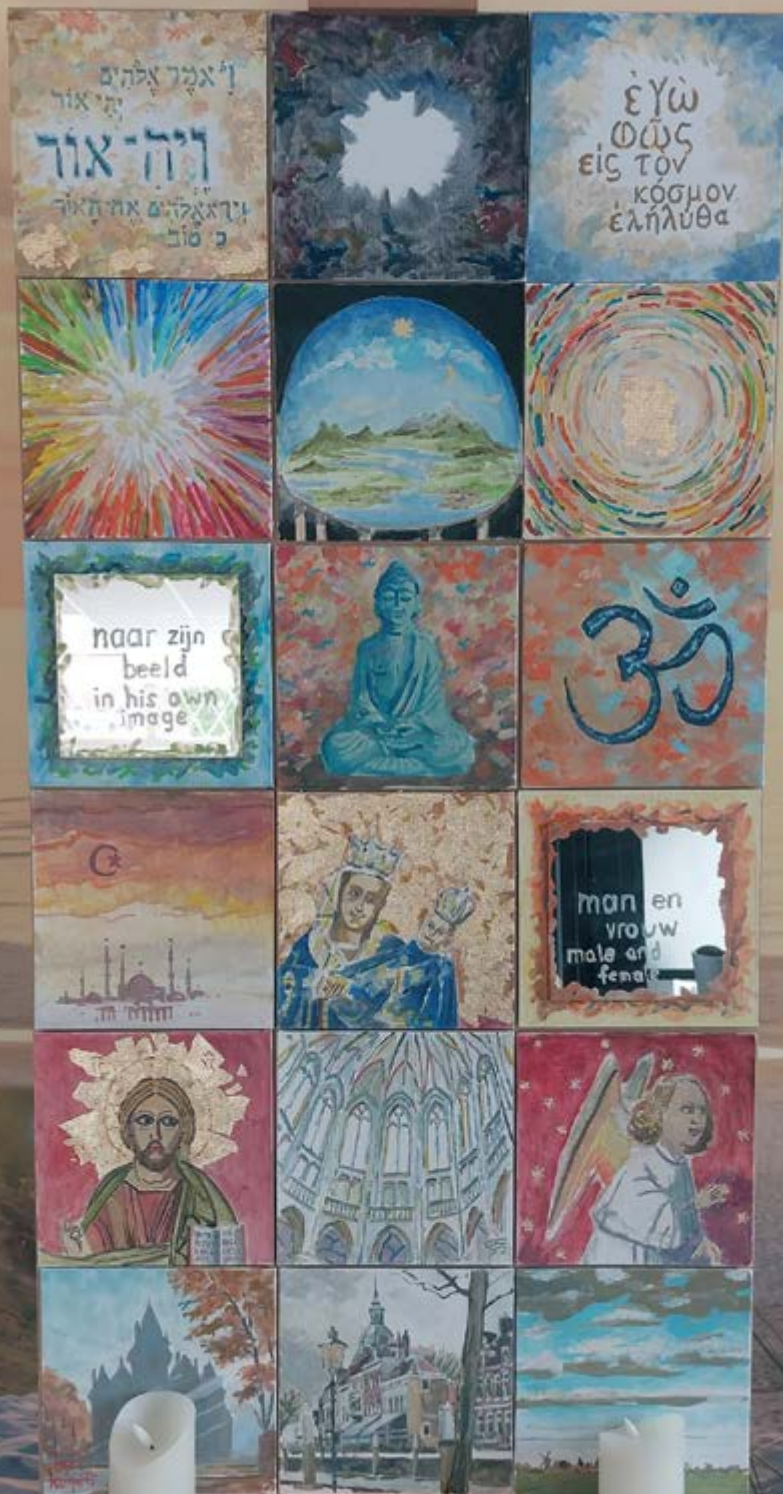
‘Dan had Jezus ook maar geen mens moeten worden’, kun je cynisch opmerken. Juist omdat Hij zich op één lijn stelt met al die gebutste en geklutste mensen om ons en Hem heen, roept hij zo veel weerstand op dat het volk hem niet langer meer moet. Ook al had hij zoveel van die mensen weer op de benen gezet, licht in de ogen gegeven, een leven teruggegeven.

‘Zie de mens’, dat kun je ook zeggen als je voor het retabel staat dat ik vorig jaar bij elkaar heb geschilderd. Het zijn 18 kleine paneeltjes, olieverf, 20x20. Het hele stuk staat in de stilte-ruimte van het Zeemanshuis in Oostvoorne. Sinds ik met emeritaat ben draai ik mee in het bestuur van deze club. Het is ten dienste van zeevarenden van ‘all over the world’. Kunnen ze even aan de wal bij ons op adem komen.

Die zeevarenden zijn ‘van alle gezindten’. Dus is het geen christelijk retabel, maar spiegelt het ons aller religie en spiritualiteit. Aan de hand van het thema ‘licht’, want daar geloven we allemaal in. Er zitten twee spiegeltes in. Kun je je zelf zien, ‘zie de mens’.

DS BERT KUIPERS

EMERITUS PREDIKANT LAURENSKERK, ROTTERDAM

Gebed

Gebroken mens

*Gebroken mens,
mens, zoals wij,
dichtbij onze kwetsbaarheid,
onze pijn, onze wonden.*

*Als de grond onder onze voeten
afbrokkelt, weggeslagen wordt,
Jezus, mens, zoals wij,
wees zelf, de rots om op te staan.*

*Als de weg doodloopt,
we geen uitweg meer zien.
Jezus, mens, zoals wij,
wees zelf de weg waarop we gaan.*

*Als we in een doolhof zijn,
zin en doel verloren,
Jezus, mens, zoals wij,
wees zelf de ziel van ons bestaan.*

*Gebroken mens,
mens, zoals wij,
dichtbij onze kwetsbaarheid,
onze pijn, onze wonden.
Laat ons niet vallen.*

Amen

**ANNEMIEKE BOSMAN-MOHRMANN
KERKELIJK WERKER PROTESTANTSE WIJLGEMEENTE ALEXANDERKERK, ALEXANDERPOLDER**

Palm & Passie | naar aanleiding van Marcus 11: 1-11

Een lichtpuntje in de duisternis

Misschien horen jullie die reclame van Sire ook wel eens, die reclame waar Sire aanbiedt je te helpen een lichtpuntje te vinden in het donkere bestaan. Mensen hebben dat soms nodig. Het verhaal van vandaag zie ik ook als een lichtpuntje. De lijdenstijd is best een beetje somber van toon en dan denk je, waar leidt dit naar toe? De trouwe Bijbellezers weten dat we op weg zijn naar het lichtpunt van de Opstanding, maar het is best een lange weg.

Het verhaal van Palmzondag is een welkom lichtpunt op een donker pad. In het verhaal lijken de ogen van de mensen open te gaan. Drie jaar lang tastten ze in het duister, maar ineens zien ze wie Jezus is, Hij die komt in de naam van de Heer. Hier komt het Messiasgeheim, de kern van het Evangelie van Marcus, duidelijk naar voren. De mensen roepen Hosanna. Maar dat is juist wel een beetje problematisch. Hosanna is geen vreugdekreet (zoals ik lang heb gedacht), maar een gebed. Hosanna is een woord van Hebreeuwse oorsprong en betekent 'Verlos ons, alstublieft!' of 'help toch!', 'red toch!', 'verlos nu!', 'geef heil!'. Het is een verzoek of een gebed om verlossing. De mensen bidden om hulp, om redding. Blijkbaar zijn ze zich bewust dat ze verlossing nodig hebben, en ze verwachten die te vinden bij Jezus. Dat noem ik een Lichtpunt, de ontdekking dat de bijzondere Mens Jezus je redder is.

Helaas is het een lichtpunt van korte duur. Van lossen wordt Jezus loser. Zoals dat lied zingt: heden hosanna, morgen kruisig Hem. Toch valt alles hier samen: het kruis is de weg van de verlossing! Onbegrijpelijk voor ons mensen. Maar de Menszoon kwam, leed, stierf en overwon de dood vanwege dat wat er tussen ons en God in staat. Dan past naast het gebed om verlossing een lofprijzing, heden hosanna morgen HALLELUJA!

PASTOR JOHAN BOS
PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE CREDO, ROTTERDAM-ZUID

Verhaal

Een espresso

Ontmoeten. Wat is ‘ontmoeten’ eigenlijk? En waarom gaat ‘ontmoeten’ in de kerk ook in het alledaagse leven op weg naar Pasen gewoon door? Een van de betekenissen van het woord is: toevallig tegenkomen of toevallig samenkomen. Toevallig! Het lijkt me niet zo passen bij die zondagse ontmoetingen. Een andere betekenis is ‘elkaar zien’. Daarmee kan ik aan de slag. En dan is ‘zien’ niet slechts een waarnemen met de ogen. Nee, dit zien is een echt zien, een zien staan.

Verhalen uit de Bijbel komen naar boven. De verhalen die vertellen over hoe Jezus mensen om zich heen zag. Hoe hij moeders zag die hun kinderen bij hem wilden brengen. Hoe hij de blinde man langs de kant van de weg zag. Hoe hij de verlamde man zag die door zijn vrienden voor zijn voeten neergelaten werd. Hoe hij de tollenaar Zacheüs zag, verstopt tussen de bladeren van een boom. Hoe hij de schare voor zich zag. Hij zag hen staan. En – wlezen we – hoe hij – toen hij hen zag – met ontferming bewogen werd.

Ontmoeten is meer dan elkaar even tegenkomen. Elkaar even treffen. Ontmoeten is even stil-staan bij die ander. Letterlijk en figuurlijk. Het kan in het voorbijgaan zijn of bij de koffie na de kerkdienst of tijdens een bezoekje aan huis. Soms kan zo’n ontmoeting heel verrassend zijn. Ik herinner me een middag in het vroege maart-zonnetje op een terrasje in de stad. Ik dronk een espresso en een mevrouw met een ijsje ging naast me zitten. “Wat een mooi weer”, zei ze en ze nam een stevige hap van het ijsje. “Lekker ijsje?”, vroeg ik verbaasd. En voor ik het wist was ik in gesprek. Over de stad, over ‘op zuid wonen’, over het oude Rotterdam en over de nieuwbouw rondom hotel New York. Rotterdammers die hun levenservaring met hun stad aan elkaar vertelden. Toen de vrouw haar ijsje op had, zei ze “tot ziens” en ze was verdwenen. Ik bestelde nog een tweede espresso en dacht na over de ontmoeting. Een mooie ontmoeting!

Mensen ontmoeten. Christus ontmoeten. Misschien wel Christus ontmoeten in mensen. Niet alleen op zondag maar ook op vrijdagmiddag in de stad. Dat gaat door. Altijd! Mooi dat Christus geen voorjaarsslaap neemt onder de eiken van Mamre. Hij is klaar wakker op de Oude Binnenweg.

DS JILS AMESZ

PROTESTANTS GEMEENTE ROTTERDAM-ZEVENKAMP EN KRIMPEN AAN DE IJSSEL.

Gedicht | bij Matteüs 21: 9 de antifoon van de 6e zondag, Palmzondag

Hosanna

*De echo van het hosanna
is die van mensen die verwachten
dat een koning hen verlost
van alle politieke dilemma's.*

*De echo van het hosanna
is die van mensen die verlangen
dat iemand het voor hen oplost
en een machtswoord spreekt.*

*Gezegend is Hij
die zo binnenkomt!
Hosanna!
Hosanna!*

*Maar als de echo uitdooft
wordt het dreigend stil
rond de Mens in wie zij
geen heil meer zien.*

*Als de echo uitdooft
zwelt de stem aan van het volk
dat geen koning wenst
die niet van deze wereld is.*

*Gedood moet Hij
weg uit hun midden!
Kruisig Hem!
Kruisig Hem!*

DS MARIANNE BOGAARD
PROTESTANTSE GEMEENTE ROTTERDAM KRALINGEN

Meditatie

Missionaris in Nederland

Mijn ervaring hier in Nederland als missionaris is iets heel bijzonders. Afkomstig uit Zuidoost-Azië is Jezus nog steeds hetzelfde en Zijn missie, maar ik zie Hem nu vanuit een ander perspectief, cultuur en mentaliteit. Het is een uitdagende missie hier, maar ik zie het positief in. Er zijn veel kansen om Jezus te verkondigen. Een van de uitdagende aspecten is dat evangelisatie hier geen her-evangelisatie is. Het is echt opnieuw beginnen, vanaf de basis. Het is niet eenvoudig om secularisme te evangeliseren. Maar ik heb zoveel hoop gezien. Zolang ik getuigenis geef van mijn persoonlijk geloof en passie toon voor wat ik voor Jezus doe, komt alles goed.

Ik ben hier niet om mensen te bekeren, maar om hen te leiden die openstaan en bereid zijn om Jezus te leren kennen en Hem in hun leven te aanvaarden. Ik geloof dat de christelijke waarden al verankerd zijn in het hart en de DNA van de Nederlanders en de Filipijnen die hier zijn. Geloven en trouw zijn aan Jezus zou niet te moeilijk zijn voor de mensen. Het is gewoon dat wij christenen meer passie en animo van de Heilige Geest nodig hebben om onze reis en missie voort te zetten.

Net als Jezus, die vermoeid was maar niet opgaf tot aan het kruis, zie ik de kracht van volhardende opoffering. Tijdens deze vastentijd is mijn gebed dat veel christelijke gelovigen een bron van inspiratie mogen zijn voor degenen die niet geloven. Moge onze harten zich heropenen voor Jezus en moge Hij ons gebruiken om onvermoeibaar het zaad van het geloof te zaaien, zodat de overwinning niet alleen in de toekomst, maar snel mogelijk is. Dat is mijn hoop en gebed in de machtige naam van Jezus. Amen.

FATHER GILBERT RAZON
FILIPINO CATHOLIC COMMUNITY OF ROTTERDAM

Bijbel | Exodus 12: 1, 15-20; Johannes 13: 1-15

Vier de bevrijding

‘Nog in Egypte’, nog voordat de Uittocht werkelijkheid wordt, eet het volk het lam, het ongedesemde brood en ‘viert’ het Pesach. Nog midden in de angst voor nood en overval, nog voordat de opstanding een feit is, viert Jezus met zijn leerlingen de verlossing van Pesach.

Hebt u daar wel eens bij stil gestaan?

Er is lef voor nodig om nu al de maaltijd met elkaar te delen, om te midden van alle dood te geloven in ‘opstanding’, om in onze wereld te hopen op ‘bevrijding’. Er is moed voor nodig om er op te vertrouwen dat zonde en onrecht niet het laatste woord hebben, dat het kwaad én de dood niet voor altijd heersen.

Maar waar haal je die lef vandaan? Waar die moed? Door je te verwonderen over de liefde, die grenzen doorbreekt, zelfs de grens van de dood. Kijk vandaag naar de Heer en verwonder je!

Voor zijn heengaan eet Jezus met zijn leerlingen. Tijdens de maaltijd staat Hij op – over opstaan gesproken – en doet iets verbazingwekkends. Hij aan wie ‘God de Vader alle macht had gegeven’ vernedert zich tot slaaf. Hij doet zijn bovenkleed uit, slaat een linnen doek om en giet water in een waskom om de voeten van de leerlingen te wassen.

De Heer wordt knecht en gaat op zijn knieën voor Judas die Hem zal uitleveren, voor Petrus die driemaal zal ontkennen bij Hem te horen, voor de leerlingen die Hem in de steek zullen laten. Jezus op zijn knieën voor ...

De voetwassing is hét teken van Jezus’ liefde, tot het uiterste. Door zijn liefde is er licht te midden van alle duister, door zijn liefde is er hoop te midden van alle wanhoop, door zijn liefde is er leven midden in de dood. Daarom hebben we moed om vooruit te grijpen op de toekomst. Hef de beker en drink je zelf moed in, voed je met het brood dat hoop biedt: Jezus Christus. Zijn liefde tot het uiterste is de reden dat we te midden van alle gebrokenheid de bevrijding al vieren.

DS BERT DAVELAAR
PROTESTANTSE GEMEENTE ROTTERDAM-ZUID

Beeldmeditatie | Goede Vrijdag

Zie de gekruisigde

Marius Richters was een Rotterdamse kunstenaar. Hij leefde in de vorige eeuw en had zijn atelier aan de Rotte. Hij stond niet bekend om zijn fijnzinnigheid. Hij kon juist de rauwe randen van het dagelijkse bestaan met pen en kwast beschrijven.

De pentekening die hij van de kruisiging van Christus maakte, is ronduit schokkend. Ik weet niet hoe het u vergaat, maar eigenlijk wil ik dit niet zien. Ik zie Jezus in doodsnood, uiterst hangend aan zijn armen. Vermagerd en gekweld hangt hij *nét* boven de aarde. Hij is verstoten, veracht en vervloekt, omgeven door zwart.

Ook zien we dieren die hem bloeddorstig belagen. Beeld van de duivel en demonen? Ze gaan los op de Zoon van God. Bloeddorstig gaan hun bekken richting Jezus, van wie de lendendoek is afgeleden. Een leeuw op de voorgrond trekt de aandacht en een stier komt rechts naar voren. Neemt de stier het voor Jezus op, tegen de honden? Links, op de achtergrond, zien we nog vaak wat menselijke gezichten. Zij gaan schuil achter een sluier (is het zijn mantel?) en lijken onderling te praten, of zelfs te spotten. Geen ontzetting straalt van hun gezicht.

Een blik op het schilderij maakt duidelijk dat de hel losbreekt rondom Jezus. Hij wordt veracht, belaagd en verstoten. Wij staan erbij en zien Hem recht van voren. We kijken de gekruisigde in het gezicht, in het licht dat van boven op Hem valt.

Zie de gekruisigde. Hij overwon het duister en de dood door er dwars doorheen te gaan.

DS JAN REIJM

HERVORMDE WIJKGEMEENTE HILLEGONDAKERK, HILLIGERSBERG

Gebed | bij Genesis 6-8

Stoer gebed van de paasnacht

God van Rotterdam

jouw dood kennen wij maar al te goed.

Je leren verweren tegen

grote krachten, die je te pakken krijgen,

Dat is ons dagelijks werk.

Mensen komen hier

Om te verhuizen.

Zij hebben vaak een hopeloos verleden

En zien een aardige toekomst.

Zij boeken in op een reusachtige ark

En verwarren de reis

Met een nieuwe toekomst

Wij bouwen de arken zelf

En passen de stad erop aan.

Wie betaalt kan met ons mee

God, die kennen we niet meer,

Een haveloze passagier, waarschijnlijk

De harteloosheid van de stad

dat is ons stalen verdriet

We bouwen de gaten dicht

we vullen ons ego met machtig aanzien

Stilstand in achteruitgang

een dag niet gebouwd

Een dag zonder visie

Is een verloren dag

En nu

ik even niet oplet

Scharrelt dit kalendertje over tafel

woordjes

Zoeken de weg naar mijn hart

de verlaten bouwput

als je niet oplet

begin je te lezen, te proeven

In je eindeloze ijver

Achter je grote bek

Boven je boosheid en nukkigheid

Vind je je eigen machteloosheid.

Je eigen lege hart.

Een harde hand

Wrijft zacht over je borst.

Je schrikt

In de zachte vloed van je natte ogen,

Valt een knullig bootje droog

DS MARTIN DE JONG,
PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE CREDO, ROTTERDAM-ZUID

Bijbelstudie | bij Johannes 20: 1-18

Ik heb de Heer gezien!

De evangelist Johannes vertelt op zijn eigen wijze over de opstanding van Christus. Maar kunnen we het wel een opstandingsverhaal noemen?

Eén keer zegt de schrijver: “Want ze hadden uit de Schrift nog niet begrepen dat Hij uit de dood moest opstaan.” Verder horen we niets over opstanding of opwekking. Zelfs de twee engelen bij het graf komen niet verder dan de vraag aan Maria van Magdala: “Waarom huil je?” Als Maria terugkeert bij de leerlingen zegt ze niet “de Heer is opgestaan!”, maar “ik heb de Heer gezien!” Een wonderlijke Paasverkondiging die de leerlingen later herhalen tegen Tomas: “Wij hebben de Heer gezien!”

Johannes speelt nogal met het woord ‘zien’. Hij gebruikt verschillende werkwoorden die allemaal net een andere manier van zien beschrijven. In het Nederlands voelen we het verschil ook wel tussen bijvoorbeeld ‘kijken’ en ‘inzien’. Maria ziet de steen van het graf weggerold en lijkt te denken aan lijkroof. Petrus en de andere leerling zien later dat de linnen doeken er nog liggen. Lijkroof lijkt uitgesloten. Als de andere leerling dan het graf ingaat, staat er: “Hij zag het en geloofde.”

Met dat spelen met het woord ‘zien’ spiegelt de evangelist Johannes wellicht het zoekend geloof van zijn eerste lezers. Wat betekent dat lege graf? Hoe kijk je er naar? Johannes laat zich niet leiden door de vraag wat er precies is gebeurd, maar geeft geloofsbetekenis. De sleutel ligt m.i. in de verkondiging “Ik heb de Heer gezien!” Met die woorden trekt hij de opstanding uit een eenmalig eens en lang geleden, naar de herhaalde ervaring van mensen, de ervaring van de gemeente in het hier en nu.

De evangelist Johannes vertelt ons wel degelijk een opstandingsverhaal! Maria wordt bij haar naam genoemd. De leerlingen worden gegroet met vrede. In de wonden, in het breken, wordt de Heer herkend. Alsof doop en avondmaal al meeklinken. Iedere zondag vieren we dat opnieuw. Het graf is leeg. De liefde heeft het laatste woord. Waar dat mensen weer in het leven zet, is dat verkondiging: “Ik heb de Heer gezien!”

DS HAROLD SCHORREN
LAURENSPASTORAAT, CITY PASTOR

Colofon

lay-out: Leonard de Vos

redactie: Marianne Bogaard
Jan Reijm
Harold Schorren

info: predikant@laurenspastoraat.nl

CENTRAAL